

Patiëntenvoorlichting Verloskunde

Uitwendige versie bij stuitligging

Inleiding

De meeste kinderen liggen vanaf 36 weken in hoofdligging. Bij 3 tot 4% van de zwangerschappen vanaf 36 weken ligt het kind in stuitligging.

Wat is een stuitligging?

Bij een stuitligging ligt het hoofd van het kind bovenin de baarmoeder en de billen beneden bij de ingang van het bekken. Er zijn verschillende soorten stuitligging (zie afbeelding 1):

- Onvolkomen stuitligging
De benen liggen gestrekt omhoog naast het lichaam.
- Volkomen stuitligging
De benen zijn gebogen zodat de voeten bij de billen liggen.
- Half onvolkomen stuitligging
Een been ligt gestrekt naar boven, het andere been ligt gebogen naar beneden.
- Voetligging
Het kind ligt met een of beide benen gestrekt naar beneden, zodat een of twee voeten lager dan de billen liggen.

1a. Onvolkomen stuitligging: met de benen omhoog langs het lichaam

1b. Volkomen stuitligging: met gebogen knieën zodat de voeten naast de billen liggen

1c. Half (on)volkomen stuitligging: één been als volkomen, één been als onvolkomen stuitligging

1d. Voetligging: benen gestrekt omlaag zodat een of beide voeten onder de billen lig(t)(gen)

Wat is de oorzaak van een stuitligging?

In de meeste gevallen is er geen oorzaak voor de stuitligging (85%).

Wel komt een stuitligging vaker voor bij :

- een meerlingzwangerschap
- bij een placenta die voor de uitgang van de baarmoeder ligt
- bij bepaalde vormafwijkingen aan de baarmoeder.
- verminderde beweeglijkheid van het kind

Om deze oorzaken uit te sluiten wordt bij elke stuitligging een uitgebreide echo gemaakt, hierbij wordt gekeken naar

- ligging en grootte van het kind
- hoeveelheid vruchtwater
- plaats van de placenta

Welke keuzes heeft u?

Nu uw kind in stuitligging ligt, en de echo geeft geen afwijkende bevindingen heeft u twee keuzemogelijkheden:

- Uitwendige versie, dit is het draaien van het kind via uitwendige handgrepen.
- Afwachten, er is een kleine kans dat het kind alsnog spontaan naar hoofdligging draait. De kans wordt kleiner naarmate de zwangerschap vordert.

Waarom een uitwendige versie ?

Voor een kind is hoofdligging de meest natuurlijke ligging om geboren te worden. Een normale bevalling in hoofdligging geeft de minste kans op complicaties voor moeder en kind. Na een vaginale stuitbevalling of een keizersnede wordt een kind vaker opgenomen op de couveuseafdeling.

De moeder heeft na een keizersnede een groter risico op complicaties dan bij een normale bevalling:

- wondinfectie
- nabloeding
- beschadiging van de blaas
- het niet goed op gang komen van de darmen

Alle volgende bevallingen na een keizersnede moeten plaatsvinden in het ziekenhuis onder leiding van de gynaecoloog omdat de baarmoeder een litteken heeft, een thuisbevalling is voor altijd uitgesloten. Tijdens de bevalling bestaat een klein risico dat dit litteken scheurt (1%). Ook is er een geringe kans dat tijdens een volgende zwangerschap de placenta ingroeit in het litteken van de keizersnede, wat veel bloedverlies met zich meebrengt en bij hoge uitzondering ook verwijdering van de baarmoeder tot gevolg heeft.

Wanneer een uitwendige versie?

In principe kan het kind, mits er voldoende vruchtwater is, vanaf 35 weken tot aan de bevalling worden gedraaid. Vanaf 33 weken zal u verwezen worden naar een versiekundige voor verdere informatie en bepaling van het beleid.

Wie voert de uitwendige versie uit?

Zowel een verloskundige als een gynaecoloog die hierin gespecialiseerd is, kan de versie uitvoeren.

De uitwendige versie

Bij uitwendige versie is het belangrijk de conditie van het kind tevoren te controleren. Dit gebeurt door middel van een CTG registratie. Hierbij wordt de hartactie van het kind voor minimaal een half uur geregistreerd.

Aansluitend zal er via echoscopie gecontroleerd worden of het kind nog in stuitligging ligt. Er bestaat de mogelijkheid dat u vlak voor de versiepoging via een infuusnaald een middel krijgt ingespoten dat ervoor zorgt dat de baarmoeder zich gedurende ongeveer een kwartier ontspant. Dit zal door u versiekundige voorafgaand aan de versiepoging met u besproken worden.

Belangrijk is dat u een prettige ontspannen houding aanneemt met opgetrokken knieën, zorg dat uw blaas leeg is.

De versiekundige omvat met beide handen de stuit van het kind en brengt deze naar één kant van het bekken. Zij houdt het kind daarna met één hand op deze plaats en beweegt met de andere hand het hoofd naar voren. Door nu de stuit omhoog en het hoofd geleidelijk naar beneden te bewegen draait het kind zelf verder.

Na de uitwendige versie poging, geslaagd of niet geslaagd, wordt de conditie van het kind nogmaals een half uur door middel van een CTG registratie gecontroleerd.

Indien u Rhesus negatief bent van bloedgroep en de baby heeft een Rhesus positieve bloedgroep, krijgt u een injectie met Anti-D.

Hoe vaak lukt een uitwendige versie?

Of het lukt om uw baby te draaien is van te voren moeilijk te voorspellen. Een aantal factoren speelt hierbij een rol:

- De zwangerschapsduur. Hoe verder de zwangerschap is gevorderd, hoe kleiner de kans dat de versiepoging lukt.
- De hoeveelheid vruchtwater. Het draaien is bij ruim voldoende vruchtwater makkelijker dan bij weinig vruchtwater.
- De ligging van de placenta. Het is gemakkelijker om het kind vast te pakken als de placenta tegen de achterkant van de baarmoeder ligt.
- De buikwand. Een stevige buikwand of een verhoogde BMI, maakt het draaien veelal iets minder gemakkelijk.

De kans op succes ligt rond de 40%. Bij een eerste zwangerschap is die kans wat kleiner, bij een volgende zwangerschap is de kans wat groter

Wat zijn de risico's van een uitwendige versie?

Complicaties als gevolg van een uitwendige versie zijn zeer zeldzaam. Bij een kind kan de hartslag tijdelijk vertragen. De hartslag herstelt vrijwel altijd na enige tijd spontaan. Als de hartslag niet herstelt kan medisch ingrijpen nodig zijn. Dit komt bij minder dan 1% voor.

Wanneer bellen?

U moet na de versie direct contact opnemen met uw verloskundige of gynaecoloog bij de volgende klachten:

- heftige buikpijn
- vruchtwater verlies
- regelmatige weeën
- vaginaal bloedverlies

U kunt na de versie een gevoelige buik hebben, dit is normaal.

Ook kunt u na de versie wat minder leven voelen. Na enkele uren herstellen de normale bewegingen van het kind. Is dit niet het geval, neem ook dan contact op met uw zorgverlener. Natuurlijk kunt u altijd bellen bij twijfel, onzekerheid of vragen.